

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การประเมินโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษครั้งนี้ ผู้ประเมินใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP Model) ของ แดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, D. L. 2003: 31-62) โดยการประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต มีวัตถุประสงค์การประเมินดังนี้

- 1) เพื่อประเมินด้านบริบท (Context : C) ของโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
- 2) เพื่อประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input : I) ของโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
- 3) เพื่อประเมินด้านกระบวนการ (Process : P) ของโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
- 4) เพื่อประเมินด้านผลผลิต (Product : P) ของโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เก็บรวบรวมข้อมูลจากผลการดำเนินงานตามกิจกรรมภายใต้มาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร ได้แก่ 1) การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 2) การดำเนินงานสุขภาพของผู้เรียนแกนนำ 3) ผลสำเร็จของการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพผู้เรียน ผู้ประเมินดำเนินการ ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 6 ฉบับ ตามคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 14 คน ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 4 คน ครูผู้สอน จำนวน 68 คน ผู้ปกครอง จำนวน 196 คน และบุคคลในชุมชน 80 คน รวมทั้งสิ้น 362 คน

2. เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ฉบับ โดยสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน และครูผู้สอน จำนวน 3 คน รวมจำนวน 5 คน ผู้ปกครอง จำนวน 10 คน และผู้เรียน จำนวน 10 คน รวมผู้ให้การสัมภาษณ์ทั้งสิ้น จำนวน 25 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะเวลาในการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษด้วยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ประเมินก่อนเริ่มดำเนินโครงการ ระหว่างเดือนพฤษภาคม – มิถุนายน 2563 แบบสอบถาม ฉบับที่ 1 และ ฉบับที่ 2 ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนเป็นผู้ตอบ ระยะที่ 2 ประเมินระหว่างดำเนินโครงการ ระหว่างเดือนกรกฎาคม 2563 – กุมภาพันธ์ 2564 ใช้แบบสอบถาม ฉบับที่ 3 ให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เป็นผู้ตอบ และระยะที่ 3 ประเมินหลังเสร็จสิ้นโครงการ ผู้ประเมินได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2564 ใช้แบบสอบถาม ฉบับที่ 4 ฉบับที่ 5 และฉบับที่ 6 ให้ครูผู้สอน ชุมชน และผู้ปกครองเป็นผู้ตอบ แบบรายงานสุขภาพจากงานอนามัยโรงเรียน แบบรายงานจำนวนรางวัลจากข้อมูลสารสนเทศ และใช้แบบสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์ ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้เรียน

สรุปผลการประเมิน

ผลการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามรูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) โดยมีผลการประเมินตามวัตถุประสงค์ สรุปได้ดังนี้

1. ผลการประเมินความเหมาะสมด้านบริบท จากแบบสอบถามโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความต้องการของการทำโครงการ รองลงมาคือ ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ พบว่า ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ ซึ่งทุกด้านผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

2. ผลการประเมินความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้า จากแบบสอบถามโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความเหมาะสมของอาคารสถานที่ รองลงมาคือ ความเหมาะสมของงบประมาณ และความเหมาะสมของบุคลากร ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความเหมาะสมของวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือ ซึ่งทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการ จากแบบสอบถามโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การวางแผน (Plan) และการติดตามและประเมินผล (Check) รองลงมาคือ การปรับปรุงและแก้ไข (Act) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การดำเนินการ (Do) ซึ่งทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

4. ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ

4.1 ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อ โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ รองลงมาคือ การดำเนินงานสุขภาพของผู้เรียนแกนนำ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผลสำเร็จของการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพผู้เรียน ซึ่งทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

4.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อ โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพก่อให้เกิดความร่วมมือกับชุมชนที่เป็นระบบมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันด้านทรัพยากรทางการศึกษามากขึ้น และโครงการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การส่งเสริมสุขภาพกับชุมชนและให้เป็นผู้มีจิตอาสาร่วมบริการชุมชน ทำให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักและเป็นผู้มีจิตอาสา รองลงมาคือ การดำเนินงานตามโครงการสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากชุมชนในการส่งเสริมสุขภาพผู้เรียน โครงการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ด้านส่งเสริมสุขภาพร่วมกับชุมชนและให้เป็นผู้มีจิตอาสาร่วมบริการชุมชน ทำให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง ได้รับประสบการณ์ตรง จากการให้บริการชุมชน

และการดำเนินงานตามโครงการนี้ ทำให้ชุมชนเกิดความเชื่อมั่นการจัดการเรียนรู้ด้านสุขภาพ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การดำเนินงานโครงการนี้ ก่อให้เกิดความร่วมมือเป็นเครือข่าย ร่วมกับชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

4.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนที่อยู่ในความปกครองของท่านได้รับความรู้ด้านสุขภาพอย่างต่อเนื่องกับโรงเรียนและชุมชน รองลงมาคือ ผู้เรียนที่อยู่ในความปกครองของท่านไม่เจ็บป่วยหรือเข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาลที่เกิดจากอุบัติเหตุในโรงเรียน และผู้เรียนที่อยู่ในความปกครองของท่านรู้จักรักษาความสะอาดเป็นอย่างดีถูกต้องตามขั้นตอน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้เรียนที่อยู่ในความปกครองของท่านได้บริโภคน้ำดื่มอย่างปลอดภัยและเพียงพอซึ่งทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

4.4 ผลการเปรียบเทียบคุณภาพผู้เรียนด้านสุขภาพหลังดำเนินการโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2562 – 2563 พบว่า ทุกข้อผู้เรียนมีสุขภาพหลังดำเนินการโครงการเพิ่มขึ้นทุกข้อ โดยภาพรวมเพิ่มขึ้น 5.51 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ ผู้เรียนทุกคนบริโภคผักมื้อกลางวันตามปริมาณที่แนะนำทุกวันเพิ่มขึ้น 7.26 รองลงมาคือ ผู้เรียนได้รับการแก้ไขปัญหาสุขภาพหรือสิ่งแวดล้อมที่มีความชุกสูงหรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพ เพิ่มขึ้น 6.26 และข้อที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้นน้อยที่สุดคือ ผู้เรียนมีน้ำหนักส่วนสูงตามเกณฑ์เพิ่มขึ้น 4.52 ซึ่งทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

4.5 จำนวนรางวัลที่ได้รับจากการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2563 พบว่า จำนวนรางวัลที่ได้รับจากการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2563 รวมทั้งสิ้น 7 รางวัล

เกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ 10 รางวัล หรือร้อยละ 60 รางวัลที่ได้รับเมื่อเทียบกับเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 70 ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

4.6 ผลจากการสัมภาษณ์โดยภาพรวมด้านผลผลิตของโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นโครงการที่มีประโยชน์ต่อผู้เรียนและการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและผู้เรียนออทิสติก และเป็นโครงการที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย สนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุข และสถานศึกษา ยังได้รับการสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาจากชุมชน ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนทุกด้าน ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น เป็นผู้มีความสามารถในการพัฒนาชุมชนของตนเอง

สรุปผลรวม โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นโครงการที่ดี และมีประโยชน์ทั้งต่อผู้เรียนและการจัดการศึกษา สนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุข และโรงเรียนยังได้รับการสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะวิชาชีพและประสบการณ์ที่หลากหลายจากชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อภิปรายผล

การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในครั้งนี้ ได้ข้อค้นพบสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการประเมินความเหมาะสมด้านบริบท โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งทุกด้านผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากการดำเนินงาน

ตามโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ นี้ ได้ศึกษาข้อมูลความต้องการจำเป็นก่อนจัดทำโครงการ จากนั้นได้กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข จึงทำให้ผลการประเมินโครงการด้านบริบทอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ แดเนียล แอล สตฟเฟิลบีม (Stufflebeam, D. L., 2003 : 31-62) ที่กล่าวว่า การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญ เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการเป็นการตรวจสอบเพื่อตอบคำถามต่าง ๆ เช่น เป็นโครงการที่สนองปัญหาหรือความต้องการจำเป็นของผู้เรียนในโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ที่แท้จริงหรือไม่ วัตถุประสงค์ของโครงการชัดเจน เหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายขององค์กร หรือนโยบายหน่วยเหนือหรือไม่ และเป็นโครงการที่เป็นไปได้ในแง่ของโอกาส ที่จะได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ หรือไม่ ผลการประเมินด้านบริบทดังกล่าวมีความสอดคล้องกับ วิไลวรรณ อธิมิตขัยกุล (2559 : 95) ได้ทำการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาในสังกัด กรุงเทพมหานคร และศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ผลการวิจัยพบว่า 1) ประเมินบริบท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในข้อวัตถุประสงค์สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Matz (1981 : 342) ได้ประเมินโครงการการศึกษาด้านโภชนาศาสตร์ในโรงเรียนชนเพนซิลวาเนีย สหรัฐอเมริกาโดยใช้รูปแบบการประเมินซิปปี้ (CIPP Model) ผลการประเมิน พบว่า ด้านบริบทนักเรียนมีความต้องการที่จะศึกษาด้านโภชนาศาสตร์ในระดับมาก

2. ผลการประเมินความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ดำเนินโครงการนี้ ให้ความสำคัญและสนับสนุนงบประมาณอย่างเหมาะสมเพียงพอ ผู้รับผิดชอบโครงการและกิจกรรมย่อยภายใต้โครงการ

มีความรู้ ความสามารถ และความรับผิดชอบต่องาน รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีความรับผิดชอบต่อโครงการ โรงเรียนมีเครือข่ายชุมชนและผู้เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือ ดังนั้น ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าจึงอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ รัตนะ บัวสนธ์ (2556 : 10-17) ที่กล่าวว่า การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) จุดมุ่งเน้นหลักก็เพื่อช่วย จัดลำดับโครงการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความต้องการจำเป็น ก่อให้เกิดแผนงาน ที่ปฏิบัติได้จริงและใช้งบประมาณ ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งการบันทึกและสร้างสำนึก รับผิดชอบเกี่ยวกับการได้มาซึ่งทรัพยากรและวิธีการดำเนินงานในแผนงานนั้น ๆ ช่วยให้ผู้รับผิดชอบโครงการหลีกเลี่ยงความสูญเปล่าใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการใช้วัตรกรรมหรือ โครงการที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าถึงทรัพยากรที่จะต้องสูญเสียไป และผลการประเมิน ปัจจัยเบื้องต้น สอดคล้องกับกมลานันท์ บุญกล้า (2559 : 94) ได้ประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านหนองปลาชีว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 มีจุดมุ่งหมายเพื่อการประเมิน โครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน บ้านหนองปลาชีว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ผลการวิจัยพบว่า การประเมิน โครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านหนองปลาชีว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ผลการประเมินโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ผลการประเมินพบว่า มีความเพียงพอ เหมาะสม อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ชาริตทิพย์ อนันชัย (2561 : 160) ได้ทำการประเมิน โครงการเด็กอุ้มรักจากครอบครัวโดยใช้ตัวแบบ CIPPI Model วัตถุประสงค์เพื่อประเมินผล โครงการเด็กอุ้มรักจากครอบครัวโดยมีการประเมินผลโครงการใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยป้อนเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Product) และด้านผลกระทบ (Impact) ผลการวิจัยพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินโครงการยังเพียงพอต่อการให้บริการ มีทีมสหวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถ ส่วนทรัพยากรที่ใช้ในสนับสนุนให้แก่ครอบครัวทั้งเครื่องอุปโภคบริโภคและงบประมาณ การเงินนั้น ยังมีจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการของครอบครัวแต่ครอบครัวยังมีความพึงพอใจ ที่ได้รับความช่วยเหลือ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์วิภา บำรุงทรัพย์ (2561 : 94) ได้ทำการประเมินโครงการโรงเรียนปลอดขยะของโรงเรียนอนุบาลราชบุรี โดยใช้รูปแบบ

การประเมิน CIPPI โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการ โรงเรียนปลอดภัยของโรงเรียน
อนุบาลราชบุรี

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่ง
ทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก กระบวนการดำเนินงาน
ตามโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในครั้งนี้ดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามวงจรเดมมิ่ง PDCA
(Deming Cycle) ซึ่งเป็นวงจรที่พัฒนามาจากวงจรที่คิดค้น โดยวอลท์เตอร์ ชิวฮาร์ต (Walter
Shewhart) ผู้บุกเบิกการใช้สถิติสำหรับวงการอุตสาหกรรมและต่อมาวงจรนี้เริ่มเป็นที่รู้จักกัน
มากขึ้นเมื่อ เอ็ดวาร์ด เดมมิ่ง (W.Edwards Deming) ปรมาจารย์ด้านการบริหารคุณภาพเผยแพร่
ให้เป็นเครื่องมือสำหรับการปรับปรุงกระบวนการทำงานที่ประกอบด้วย การวางแผน (Plan)
การทำงานตามแผนที่วางไว้ (DO) การตรวจสอบการทำงานที่ได้ทำไปแล้ว (Check) และการปรับปรุง
แก้ไขข้อบกพร่องจากการตรวจสอบ (Act) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2554:
95-99) ที่ได้เสนอแนวทางทั่วไปตามแนวคิดของกระบวนการพัฒนาความสัมพันธ์
ของสถานศึกษากับชุมชน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan) เป็นการกำหนดเป้าหมาย
การพัฒนาเป็นขั้นตอนสำคัญเนื่องจากการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนถือเป็นหน้าที่สำคัญ
ประการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย ขั้นที่ 2
ขั้นดำเนินการ (Do) เป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์/แนวทางที่กำหนดไว้ในแต่ละเรื่องที่เป็น
เป้าหมายในการพัฒนา ขั้นที่ 3 ขั้นตรวจสอบ (Check) เป็นการตรวจสอบระหว่างดำเนินการ
เพื่อนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงการดำเนินการในแต่ละขั้น และการตรวจสอบ
หลังดำเนินการ เป็นการตรวจสอบหลังจากที่ได้ดำเนินการครบทุกขั้นตอนในการพัฒนา
โดยนำผลการดำเนินงานมาเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ขั้นที่ 4 ขั้นปรับปรุงแก้ไข (Act)
เป็นขั้นของการนำผลการตรวจสอบมาใช้ประโยชน์ โดยขั้นปรับปรุงแก้ไขนี้ จำแนกเป็นการ
ปรับปรุงแก้ไข 2 ส่วน คือ การปรับปรุงแก้ไขระหว่างดำเนินการของแต่ละขั้นตอน
และการปรับปรุงแก้ไขแผนในวงรอบต่อไป ซึ่งผลการประเมินด้านกระบวนการสอดคล้องกับ
ผลการประเมินโครงการของ วานี เหมทานนท์ (2562 : 96) ได้ทำการประเมินโครงการ
โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโรงเรียนบ้านคลองราง ผลการวิจัยพบว่าผลการประเมินประเด็น

กระบวนการดำเนินโครงการ อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Howell; & Martin (1998 : 433-441) ได้ประเมินผลรูปแบบของการบริการสุขภาพในโรงเรียน เพื่อเปรียบเทียบความจำเป็นระหว่างนโยบายของรัฐเวอร์จิเนียกับนโยบายอื่น ๆ ของผู้บริหารสุขภาพในโรงเรียน ข้อเสนอแนะของผู้ประกอบอาชีพนี้และเครื่องมือในโรงเรียนของท้องถิ่น โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับนโยบายการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์ใหญ่ และอาจารย์ผู้ศึกษาจากโรงเรียน 74 แห่ง ในรัฐเวอร์จิเนีย นำข้อมูลมาคำนวณหาค่าร้อยละ พบว่า ลักษณะสำคัญและโครงสร้างของความเข้าใจโครงการบริการสุขภาพในโรงเรียนควรได้เรียนเกี่ยวกับการบริหารสุขภาพในโรงเรียน ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการสุขภาพแก่ครูผู้บริหาร โรงเรียน พยาบาลประจำโรงเรียน แพทย์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. ผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย

- 1) ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อ โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก
- 2) ผลการศึกษาความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อ โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก
- 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อ โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก
- 4) ผลการเปรียบเทียบคุณภาพผู้เรียนด้านสุขภาพหลังดำเนินการโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2562-2563 พบว่า ทุกข้อผู้เรียนมีสุขภาพหลังดำเนินการโครงการเพิ่มขึ้นทุกข้อ โดยภาพรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.82
- 5) จำนวนรางวัลที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2563 พบว่า จำนวนรางวัลที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2563 รวมทั้งสิ้น 6 รางวัล เกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ 6 รางวัล คิดเป็นร้อยละ 100
- 6) ผลจากการสัมภาษณ์

โดยภาพรวมด้านผลผลิตของโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นโครงการที่มีประโยชน์ต่อผู้เรียน และการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและผู้เรียนออทิสติก และเป็นโครงการที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย สนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข และสถานศึกษายังได้รับการสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา จากชุมชน ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนทุกด้าน ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น เป็นผู้มีความสามารถในการพัฒนาชุมชนของตนเอง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานตามกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้โครงการนี้ได้มีการวางแผนที่ดี มีการกำหนด วัตถุประสงค์ที่เหมาะสม ได้รับการสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอ มีกระบวนการบริหารงาน และดำเนินงานที่เป็นระบบ เป็นไปตามปฏิทินการปฏิบัติงาน และเป็นการดำเนินโครงการเพื่อ ส่งเสริมการบูรณาการจัดการศึกษาร่วมกับชุมชนเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยการประเมิน ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ รวมทั้งประเมินคุณภาพผู้เรียน ด้านสุขภาพ และรางวัลต่าง ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ รัตนะ บัวสนธ์ (2556 : 10-17) ที่กล่าวว่า วัตถุประสงค์หลักของการ ประเมินผลผลิตก็เพื่อสอบวัด ความสำเร็จ และตัดสินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ แผนงาน หรือสิ่งแทรกแซงว่าตอบสนองบรรลุลความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์หรือไม่ นอกจากนี้การประเมินผลผลิตก็จะต้องประเมิน ผลลัพธ์ (Outcomes) ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ ทั้งที่เป็นไปในทางบวกและทางลบอีกด้วยยิ่งไปกว่านั้นบ่อยครั้งที่นักประเมินยังขยายขอบเขต การประเมินผลผลิตไปสู่การประเมินในสิ่งที่เรียกว่า ผลลัพธ์ระยะยาวอีกด้วย ซึ่งผล การประเมินสอดคล้องกับผลการประเมินของ วิไลวรรณ อธิมดิชัยกุล (2559 : 95) ได้ทำการ ประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร และศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ผลการวิจัยพบว่า ผลผลิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ

นักเรียนทุกคนได้รับการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงประเมินผล และได้รับการวางแผนแก้ไขเมื่อพบปัญหาอย่างต่อเนื่อง โดยนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

5. ผลการประเมินโครงการ โดยสรุปทั้งโครงการ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ด้านกระบวนการ 2) ด้านผลผลิต 3) ด้านปัจจัยเบื้องต้น และ 4) ด้านบริบท โดยทุกด้านผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะโครงการนี้เป็นโครงการที่ดี มีประโยชน์ต่อผู้เรียน มีความเหมาะสม มีการกำหนดระยะเวลา เริ่มต้นและระยะสิ้นสุดของโครงการที่แน่นอน ได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารทุกระดับ และเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้และประสบการณ์ด้านวิชาชีพจากการที่ชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วานี เหมทานนท์ (2562 : 96) ได้ทำการประเมินโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนบ้านคลองราง พบว่า ผลการประเมินในภาพรวมโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน บ้านคลองราง พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน และอยู่ในระดับมาก ประเด็นการประเมินทั้ง 4 ประเด็น พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน อยู่ในระดับมากทุกประเด็น คือ ประเด็นสภาพแวดล้อมของโครงการ ประเด็นปัจจัยของโครงการ ประเด็นกระบวนการดำเนินโครงการ และประเด็นผลผลิตของโครงการ และตัวชี้วัดทั้ง 16 ตัวชี้วัด พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 16 ตัวชี้วัด โดยอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ตัวชี้วัด อยู่ในระดับมาก 11 ตัวชี้วัด และอยู่ในระดับปานกลาง 4 ตัวชี้วัด และสอดคล้องกับ Andrew Steaevs, Ruairidh milne, Ken Stein (1999 : vol. 3 : 22) ได้ศึกษาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพและการส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน : การศึกษา 2 ระบบ ผลการวิจัย พบว่า การประเมินประสิทธิภาพของการใช้โรงเรียนเป็นฐานในการส่งเสริมสุขภาพโดยระบบส่งผ่าน ได้แก่ 1) วิธีการส่งเสริมสุขภาพอย่างมีระบบ 2) การศึกษาผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนต่าง ๆ ในด้านอาหาร การออกกำลังกาย ความปลอดภัย จิตวิทยา ด้านความเสี่ยงต่อสุขภาพ สุขภาพทางเพศ สุขภาพอนามัยตนเอง สิ่งแวดล้อม และการศึกษาชีวิตครอบครัว 3) ตัวบ่งชี้ควรได้รับการวิจัยเพิ่มเติม 4) เสนอแนะการปฏิบัติในสหราชอาณาจักร สิ่งที่พบในการวิจัยสามารถทำได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินไปใช้

เมื่อผู้บริหารหรือครูผู้สอนจะนำผลการประเมินที่ผู้วิจัยค้นพบนี้ไปใช้ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 ควรมีการวางแผนดำเนินการจากผลการประเมินด้านบริบท ที่มีผลการประเมินภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

1.2 ควรมีการวางแผนการเตรียมบุคลากร ให้เหมาะสมและมีคุณภาพเพิ่มขึ้นจากผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า

1.3 ควรให้ความสำคัญกับขั้นตอนการทำงานในขั้นตอนการดำเนินการต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น และเน้นการประสานงานและขอความร่วมมือระหว่างผู้รับผิดชอบ จากผลการประเมินด้านกระบวนการ

1.4 ควรดำเนิน โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง จากผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ อยู่ในระดับมาก

2. ข้อเสนอแนะในการประเมินโครงการครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการประเมินโครงการการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของทุกสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษทุกแห่งที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

2.2 ควรมีการประเมิน โครงการการดำเนินงานสุขภาพของผู้เรียนแกนนำเป็นประจำทุกปี

2.3 ควรมีการประเมิน โครงการผลสำเร็จของการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ

2.4 ควรมีการประเมิน โครงการเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้านสุขภาพร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน